

Swap budky získávají v Boskovicích stále větší oblibu mezi obyvateli města

Loni v listopadu byly v Boskovicích instalovány první dvě výměnobudky – swap budky. Proč tak v tomto dvanáctitisícovém městě na Blanensku učinili a které první zkušenosti s jejich fungováním tam mají?

Iničiátorka projektu swap budek, boskovická zastupitelka **Mgr. Vladěna Koudelková** na otázky Moderní obce mj. uvádí: „Na sociálních sítích fungují v našem okrese již několik let tzv. swap skupiny – obliba vyměňování věcí mezi lidmi je tedy velmi dobrá. Jenže ne každý má čas a prostor se výměně věcí touto formou věnovat. Spousta jich proto končí přímo ve směsném odpadu, případně jsou lidmi odkládány v okolí kontejnerů. A nikomu není příjemné si z tohoto prostředí věci domů odnášet. Proto jsem se rozhodla vytvořit v našem městě místo, kde lidé mohou odkládat věci, které již nepotřebují, ale někomu dalšímu by mohly ještě posloužit.“

Vladěna Koudelková se ve svém předse-
vzetí mohla opřít o dobrou zkušenost, kterou ve městě již učinili s knihobudkou, jež si v Boskovicích už delší dobu velmi dobře žije svým životem a lidé snadno pochopili její užívání. Zastupitelku města také hodně inspirovala návštěva swapovací chaloupky, kterou v Neratově, místní části obce Bartošovice v Orlických horách, provozuje Sdružení Neratov.

ZÁKLADNÍ POPIS SWAP BUDEK

Návrh na zřízení swap budek a jejich fungování byl obyvatelům Boskovic představen v radničním zpravodaji i na sociální síti města, přičemž podle Vladěny Koudelkové byl všemi věkovými kategoriemi velmi pozitivně vnímán.

Pro umístění prvních dvou swap budek v listopadu 2024 byla vybrána frekventovaná, dobře viditelná místa, pokud možno i v dosahu kamer městské policie. První budka proto slouží hlavně lidem na největším sídlišti města nedaleko autobusového a vlakového nádraží, další budka se nachází poblíž centra města, kudy denně proudí davy lidí.

Swap budky jsou vyrobeny ze dřeva masivu ošetřeného mořidlem. Dřevěné plochy jsou z vnější strany opláštěny nerezovou ocelí se zrcadlovým efektem – na stěny budky se tak promítá především okolní zeleň, čímž se opticky nenarušuje veřejný prostor. Nerezové opláštění současně zajišťuje vyšší životnost materiálu.

Každá swap budka je vysoká 180 cm, šířka činí 120 cm a hloubka pak 60 cm, aby všechny umístěné předměty byly dobře viditelné. Nabízené věci lze uložit na tři police o výšce 40 cm.

Čelní stranu budky tvoří dvoukřídlé dveře z plexiskla, aby kolemjdoucí mohli nahlédnout do vnitřního prostoru. Swap budka je samostatně stojící objekt na betonovém základu, do kterého je budka upevněna šrouby podobně, jak to můžeme vidět u jiných prvků městského mobiliáře.

Náklady na pořízení jedné budky činily 32 700 Kč bez DPH včetně dopravy a montáže. Sluší se připomenout, že „boskovický model“ swap budky vznikl za podpory místní firmy ITAB Shop Concept CZ, a. s., která se ujala její výroby.

Stručný a jasně srozumitelný návod pro užívání swap budek je umístěn na každé z nich. Lze si jej přečíst také na webu města: <https://www.boskovice.cz/swap-budky-uz-jsou-v-provozu/d-49798>. Odložené věci se musí rozměrově vejít do připravených polic, hmotnostní limit stanoven není. Stejně tak jsou lidé vyzýváni, aby nepokládali předměty kolem budky.

OBSAH BUDEK SE RYCHLE OBMĚŇUJE

Trvalo přibližně týden, než lidé zaregistrovali tento nový prvek ve městě, a nepochybně k tomu přispěla i osvětová kampaň v Boskovickém zpravodaji a na sociálních sítích. Pak se budky pozvolna začaly využívat. Nyní se však už jejich obsah obměňuje.

FOTO: ARCHIV

Zastupitelka Vladěna Koudelková: V Boskovicích teprve uvažujeme o zřízení re-use centra. Swap budky jsou nyní jeho menší dostupnou alternativou v centru města

i několikrát denně, přičemž budky jsou navštěvovány příslušníky všech generací.

„Největšími »trhák« pro mladší lidi jsou tzv. retro věci, kterých se naopak starší občané často zbavují. V budkách dlouho nevydrží ani hračky a potřeby pro děti. Pánové si tam zase chodí zejména pro hudbu a filmy na CD/DVD, oblíbené jsou také stolní a počítačové hry. Ženám udělá radost například svícen, váza, žehlička na vlasy či cokoliv do domácnosti,“ konstatuje Vladěna Koudelková.

Boskovická zastupitelka dobře ví, o čem mluví. Osobně totiž každou swap budku několikrát měsíčně zkontroluje, zda je v pořádku a nejsou-li v ní předměty, které do ní nepatří. Najde-li tam například knihy, odveze je do knihobudky, oblečení na sběrné místo apod.

ABY LIDÉ NEBYLI K MÍSTU LHOSTEJNÍ

„Do celkového běhu ovšem nechci cíleně nijak zasahovat, aby lidé měli možnost vytvořit si sami k tomuto místu dobrý vztah. To je to, co obecně chybí v naší společnosti, a proto jsou městské mobiliáře různými způsoby opakovaně ničeny a poškozovány,“ poznamenává Vladěna Koudelková.

Jak dále potvrzuje, kdykoliv přijde swap budku zkontrolovat, pokaždé u ní najde někoho, kdo jí vypráví, co už v budce objevil, jaké v ní našel poklady nebo co tam naopak donesl a co za moment bylo pryč.

„A to je cílem. Aby lidé nebyli k místu lhostejní a aby fungoval proces interakce. Je to současně takový vedlejší produkt, který vzniká a naše společnost si jej pomalu sama v sobě pěstuje,“ říká Vladěna Koudelková. A přidává ještě jednu zajímavou inspiraci z Boskovic: „Snažíme se nebýt pasivní a vstupovat do interakce s uživateli. V prosinci jsme proto ve swap budkách představili tzv. vánoční výzvu, která měla lidi vybízet k výměně vánočních ozdob namísto masivního nakupování. Lidé tyto podněty přijímají velmi vstřícně. V následujících měsících budeme pokračovat s podobnými nápady.“ ■

IVAN RYŠAVÝ

FOTO: ARCHIV

Boskovický „model swap budky“ je samostatně stojící objekt na betonovém základu, do kterého je upevněn šrouby podobně, jako to můžeme vidět u jiných prvků městského mobiliáře